

Згідно дослідженням Народної Української Академії, соціально значуща діяльність допомагає студентам успішно функціонувати й гармонійно розвиватися в мінливому соціумі. Існуючі моделі студентського самоврядування (парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо), свідчать про досить зріле і продумане ставлення студентів до своєї ролі в сучасному суспільстві.

Отже, національно-духовне виховання сучасної молоді починається з дитинства і є необхідним для всіх українців (затверджено на державному рівні). Розуміння громадян своєї значущості для держави та існування країни в цілому, не тільки в документальних планах, а й в патріотичній та духовній сферах життя є метою виховання сучасного покоління. «Нація вмирає не від інфаркту, спочатку в неї відбирають мову» писала поетеса Ліна Костенко, звідси робимо висновок, що мова разом з культурою та історією об'єднують та виховують сучасну молодь.

Література

1. Моїсеєва Н. І., Омельченко Г. Ю. Комунікаційна діяльність в структурі соціально-комунікаційного знання. – 2017.
2. Добрава С., Омельченко Г. Ю. Проблеми мотивації навчання у вищій школі. // Матеріали студентських наук. праць кафедри ЮНЕСКО "Філософія людського спілкування" та соціально-гуманітарних дисциплін. Вип. 2. Харків : ХНТУСГ- с. 19-22.

Науковий керівник
канд. ек. наук, ст.викл. Омельченко Г.Ю.

*Іванова К.Г.
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Масюк О.М.

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОГО МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Забезпечення духовно-морального розвитку та виховання особистості громадянина України є одним із головних завдань сучасної політики Української держави. Законослухняність, правопорядок, довіра, розвиток економіки і соціальної сфери, якість праці та суспільних відносин - все це безпосередньо залежить від прийняття громадянином загальнонаціональних і загальнолюдських цінностей та дотримання їх в особистому та суспільному житті.

У сучасному українському суспільстві йде модернізація освіти, що супроводжується переосмисленням, переоцінкою і затвердженням нових цінностей. Значні перетворення торкнулися і загальної освіти, в якій системно-діяльнісний підхід є визначальним і досить високе значення має ціннісно-орієнтоване моральне виховання особистості громадянина, що базується на формуванні духовно-моральних цінностей в процесі навчання у школі.

До проблеми духовно-моральних цінностей зверталися видатні вчені минулого та сучасності. Серед них можна виділити роботи М. Бердяєва, І. Канта, І.Бех, Т. Ващенко, Г. Васьківської, Т. Дем'янчук, Е. Помиткіна та ін. Формуванню моральних цінностей особистості молодшого школяра присвятили свої наукові дослідження Т. Голінська, С. Мартиненко, С. Почтовюк, В. Шадрикова та ін. На думку вчених, духовно-моральне виховання – це цілеспрямований виховний процес, який сприяє духовному і моральному становленню особистості та завдяки якому опановується дітьми ієрархія духовних цінностей.

Актуальність проблеми формування ціннісних орієнтирів молодшого школяра, його морального обличчя продиктована соціальними запитами, що висувуються суспільством до школи, необхідністю залучення учнів до системи загальнолюдських і моральних цінностей, формуванням у школярів патріотизму, національної самосвідомості і полікультурного мислення. Формування у школярів позитивного ставлення до базових цінностей суспільства є першочерговим завданням сучасної освітньої системи.

У процесі виховання дитина, перебуваючи в родині, зобов'язана виконувати дії і вести себе відповідно до прийнятих в цьому середовищі правил і норм, причому обов'язковою умовою є те, що батьки обговорюють з дитиною ці правила і норми, їх зміст і значення, в результаті чого він виробляє до них власне ставлення. Пізніше, в початковій школі, духовно-моральний розвиток набуває ще більшої системності і цілеспрямованості. У початкових класах учень не тільки оволодіває основами знань - у нього закладаються основи характеру, волі, всього морального обличчя. Моральний початок пронизує всю багатогранну практичну діяльність дитини, її емоційну та інтелектуальну сферу, бо прояв моральності пов'язаний зі ставленням до суспільства, оточуючих людей, праці, речей і до самої себе.

Одними з основних шляхів виховання духовно-моральних цінностей сучасних молодших школярів є аналіз творів, виховання через гру, приклад. У початкових класах часто аналізують твори на етичні теми, казки, вірші. Впливаючи на почуття, твори допомагають вихованцям зрозуміти та засвоїти зміст моральних оцінок і норм поведінки. Наприклад, виховання шанобливого ставлення до рідної мови спостерігається у творах Л. Забашти «Рідна мова», В. Лучука «Найрідніші слова», І. Січовика «Мова». Виховання патріотичних почуттів до Батьківщини – у творах А. Костецького «Батьківщина», М. Чернявського «Рідний край», Д. Чередниченка «Рідні краєвиди», М. Гоголя «Чудовий Дніпро».

У духовно-моральному вихованні молодших школярів особливого значення набуває гра. Гра – це діяльність, яка має не лише розважальну, але й навчальну мету, тому вчитель може спрямувати гру на розвиток емоційних здібностей дітей і пізнанні себе та інших.

Приклад - це зразок дій конкретних людей: батьків, вчителів, друзів або героїв книг, фільмів, історичних діячів, видатних вчених - у цьому випадку психологічною основою впливу служить наслідування. Відомо, що молодші

школярі готові наслідувати свого вчителя у всьому. Але сила позитивного прикладу наставника збільшується, коли він діє систематично і послідовно, без розбіжностей між словом і ділом, доброзичливо.

Отже, результатом духовно-морального виховання молодшого школяра є наявність і розвиток духовно-моральних якостей: виховання патріотичних почуттів; виховання мужності і відданості Батьківщині; виховання шанобливого ставлення до батьків, до старших, ціннісного ставлення до сім'ї і роду; виховання працьовитості і шанобливого ставлення до майстерності і праці ближнього; виховання ціннісного ставлення до релігійних традицій як основи духовності. А реалізувати процес виховання моральних якостей у дітей молодшого шкільного віку можливо при використанні методів формування свідомості особистості дитини, організації її діяльності через формування первинного досвіду моральної поведінки в певних умовах і завданнях.

Ігошин А.Л.

Державний біотехнологічний університет

У ПОШУКАХ ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Першу згадку про Григорія Сковороду ми отримуємо ще зі школи. Видатний український філософ, кажуть про цю історичну постать вчителі. І ми, ще діти, на перших уроках історії України тепер уже в незалежній Україні, сприймаємо це як належне, просто як факт, що відкарбовується в кожному з нас на все подальше життя. Але, на жаль, майже ніхто із нас в дорослому житті нічого окрім “видатний український філософ” не скаже про Сковороду на згадку. А воно і не дивно, бо в той час (перша половина 90-х) предмет з української літератури якщо і згадував про нього, то лише побіжно, а філософію в школі не викладають. То ж переважно в пам'яті дорослого населення сучасності залишаються лише кліше та пара-тройка міфів, що ми можемо пригадати.

Український сегмент Вікіпедії стверджує, що Григорій Сковорода “власної філософської системи не створив”. Тобто творів за життя не друкував, самі думки не систематизував, але залишив по собі конспекти-рукописи, що були видані задовго по смерті автора. Але чи вивчають його твори сучасні школярі та студенти, окрім як фахові філософи? Чи мають вплив його думки на сучасників? Які моральні цінності він окреслив, що ними можуть послуговуватись пересічні, пробачте, освічені, громадяни у повсякденному житті чи професійному? Які з його думок актуальні зараз так само, як і у XVIII сторіччі? Адже саме в цьому полягає спадок філософа.

Ми бачимо мало не щодня портрет Григорія Сковороди на банкноті 500 гривень. Там же - його малюнок із висловом: “Не равное всем равенство...” Але чи замислюється бодай хто-небудь з нас над тлумаченням цієї думки? Знову ж таки, яке ставлення до грошей мав сам Сковорода? Адже частину життя провів у внутрішніх мандрівках, що не могло не відобразитися на його світогляді. На мою думку, вшанування Сковороди-філософа на банкноті більше говорить про нас,